

Jaarverslag
&
Financieel Jaarverslag
over het jaar
2021

STICHTING ROBERT A. LEVISSON
Zuidelijke Wandelweg 41 • 1079 RK Amsterdam • Netherlands
contact@levisson.nl • www.levisson.nl • Tel. +31 (0)20 54 00 133
IBAN: NL88 ABNA 0400 3782 13 • KvK: 34178043 • ANBI: 811001994

Rabbin Robert A. Levisson (1913-2001) was één van de grote voormannen binnen het Nederlands Verbond voor Progressief Jodendom. Hij was de zoon van de oprichter van de Liberaal Joodse beweging in Nederland. Na de Tweede Wereldoorlog richtte hij de LJG Den Haag weer op en werd hij één van de grote liberale leiders in het land. Hij was een wijs mens, een begenadigd spreker en schrijver en een voorvechter van Israël.

Jehie zichro baroach - יהי זכרו ברוך - Zijn nagedachtenis zij gezegend

Inhoud

Inleiding	4
Het jaar 2021	5
Rabbijnenopleiding	5
Cursussen	5
Sjaliach tsiboercursus	
Terugkomdag Ba'al tefilla	
Rimon-Liberaal Joods Landelijk Onderwijs Centrum	6
Overige activiteiten	6
David Lilienthal-lezing	
Bibliotheek	
Communicatie	7
Website	
Nieuwsbrief	
Sidra van de Week	
Organisatie	7
Bestuur	
Management Team	
Academische Commissie	
Commissie BeroepsVorming	
Vertrouwenspersoon	
Financiën	8
Donateurs	
Legaat	
Toekomstbeleid	9
Plannen voor 2022	
Beleid komende jaren	
Samenstelling bestuur, leiding en commissies	9
Financieel jaarverslag 2021	11
Balans per 31 december 2021	
Staat van baten en lasten over 2021	

Inleiding

In het verslagjaar van 2021 werden de activiteiten van het Levisson Instituut, zoals bijna overal, gekenmerkt door de coronapandemie. Er werd met name digitaal overleg gevoerd, omdat we niet bij elkaar konden komen. Dat had ook zijn voordelen, want de reistijd werd aanzienlijk bekort. Maar ik ben blij dat we in 2022 weer naar een bijna normale situatie zijn gekomen, zoals voor de coronatijd.

In 2021 studeerde er twee rabbijnstudenten aan het Levisson Instituut, dr. Annette Böckler en Asjer Waterman. In 2022 hebben we helaas afscheid moeten nemen van Annette. Asjer heeft gelukkig wel zijn lessen kunnen volgen, dus wat dat betreft was 'Zoom' een echte uitkomst. Zoals u in het verslag zult lezen hebben we voor zo'n 15 studenten de cursus Sjaliach tsiboer mogelijk kunnen maken. Helaas ook alleen digitaal, wat de dynamiek van de cursus zeker niet ten goede kwam. De bedoeling was om deze cursus, onder leiding van chazaniem Avery Tracht en Josée Wolff, fysiek te laten plaatsvinden, maar om de bekende redenen lukte dat niet. Heel knap hoe de studenten en de docenten toch hun best hebben gedaan om zoveel als mogelijk theoretische en praktische kennis op te doen, zodat de LJGs in Nederland en andere progressieve gemeenten continuïteit kunnen hebben in het leiden van de diensten op sjabbat en feestdagen.

Mijn zorg blijft de opvolging van de huidige rabbijnen voor de toekomst. Ook vanwege de uitbreiding binnen het Verbond met twee Liberaal Joodse Gemeenten in Alkmaar en Midden-Nederland, is dat een uitdaging. Religieus, en vooral ook, geïnspireerd leiderschap is nodig als wij onze Nederlandse gemeenten in stand willen houden en liever nog sterker willen maken en laten groeien. Er is veel potentieel in ons land, van Joden die lid kunnen worden van een joodse gemeente. Met name blijven we ook ons uiterste best doen om jongeren te blijven aantrekken om een zinvolle invulling te kunnen geven aan de rijke tradities van het Jodendom, die ons zoveel rijkdom en kracht kunnen geven. Als rabbijn ben je de meest belangrijke figuur om ons Progressief Jodendom door te geven aan jongeren, gezinnen en diegenen die naar joodse verdieping op zoek zijn.

Ik heb eerder een oproep gedaan om mensen vanuit de eigen kehillot te enthousiasmeren een functie van rabbijn te ambiëren. Dat zal alleen maar kunnen als de bestuurders van de gemeenten dit financieel ook mogelijk maken en investeren in de toekomst. Niet alleen is geld nodig om rabbijnen een salaris te kunnen bieden, maar ook is inzicht en enthousiasme nodig om nieuwe leiders te zoeken en te vinden. Het Levisson staat dan garant voor een gedegen opleiding.

Intern zijn wij in 2021 begonnen om te kijken waar we een slagvaardiger Levisson Instituut mogelijk kunnen maken dat meegroeit in deze tijd en naar de toekomst toe. Ik spreek mijn enorme waardering en dank uit voor de inzet van zo velen voor ons kleine, maar dappere en hardwerkende instituut.

Denk u nog aan een van mijn lijfspreuken: "*al tifros min hatsiboer*", "zonder je niet af van de gemeenschap" (Pirkee Awot 2:4). Als wij een joodse gemeenschap willen blijven met tradities, kennis, inspiratie en toekomst, moeten wij joodse leiders blijven opleiden.

Rabbijn mr. Menno ten Brink
decaan Levisson Instituut

Het jaar 2021

Net als het jaar ervoor was ook 2021 een ongewoon jaar door de coronapandemie. Het werk, alle vergaderingen en lessen werden ook nu vanuit huis via Zoom gehouden. Slechts een enkele fysieke bijeenkomst heeft plaatsgevonden, als versoepelingen dit toestonden.

Rabbijnenopleiding

In 2021 studeerden twee studenten aan de rabbijnenopleiding. Een nieuwe rabbijnstudent heeft zich niet gemeld.

Vanwege de pandemie heeft onze zusterorganisatie, Leo Baeck College in Londen, het Levisson Instituut gevraagd de semicha van hun Nederlandse rabbijnstudent in Amsterdam te faciliteren. Peter Luijendijk kreeg op 4 juli in de LJC Amsterdam zijn semicha overhandigd uit handen van de decaan van het Levisson Instituut, rabbijn Menno ten Brink, namens zijn collega van het Leo Baeck College. Via een live-verbinding met Oxford en Parijs ontvingen in totaal vier internationale studenten van het Leo Baeck College hun semicha. Zie ook <https://www.levisson.nl/fotos-videos/semicha-2008/>

Cursussen

Sjaliach tsiboercursus

Eind 2020 is het Levisson Instituut gestart met een nieuwe Sjaliach tsiboercursus. De vaste docenten zijn Josée Wolff en Avery Tracht, beiden oud-chazaniem van de Liberaal Joodse Gemeenten in Nederland en wonend in New York.

Het eerste weekend stond gepland in oktober 2020, maar door corona is de cursus toen alleen met een digitale kennismaking gestart. Helaas was het in 2021 niet mogelijk om in de weekenden fysiek bijeen te komen en zijn alle vier weekenden geheel via Zoom georganiseerd. Het laatste geplande weekend in december is afgelast, omdat de deelnemers en leiding 'digitaal moe' waren om elkaar alleen op die manier te ontmoeten. Het eerste weekend in 2022 is hybride gehouden, deels digitaal, deels fysiek. Door de gunstige ontwikkeling van de coronapandemie verwacht het Instituut in 2022 verder geheel fysiek bij elkaar te kunnen komen.

De cursus is gestart met 15 deelnemers, waaronder één rabbijnstudent, maar in de loop van de tijd zijn er drie cursisten afgevallen.

Terugkomdag Ba'al tefilla

Op zaterdagavond 9 januari vond op Zoom een bijeenkomst van de deelnemers aan de Ba'al tefilla cursus plaats. Deze werd gehouden rondom havdala, waarover rabbijn Menno ten Brink ook les gaf.

Later in het jaar hebben de deelnemers een fotoboek samengesteld van de cursusweekenden voor een van de deelnemers die terminaal ziek was. Zij is begin 2022 overleden.

Rimon - Liberaal Joods Landelijk Onderwijs Centrum

In 2020 was de rol van Rimon als landelijk onderwijs centrum voor het liberaal jeugdonderwijs zo veranderd dat het bestuur van Levisson besloot de opdracht van het coördineren van het Talmoed Tora onderwijs in Nederland aan het Verbond terug te geven. Na intensief contact tussen de besturen van het Levisson Instituut en het Verbond heeft Levisson aan

het Verbond verzocht het toezicht op het Talmoed Tora onderwijs op zich te nemen. Levisson heeft in 2021 de eindrekening opgemaakt van de (voorheen jaarlijkse) bijdrage van de kehillot voor de activiteiten van Rimon en de resterende middelen overgeheveld naar het Verbond.

Overige activiteiten

David Lilienthal-lezing

De jaarlijkse David Lilienthal-lezing en tevens de opening van het nieuwe academische jaar, werd op zondagavond 31 oktober gehouden. De bijeenkomst was digitaal en werd door 80 mensen bijgewoond.

Gast spreker was Irene Zwiep, hoogleraar Joodse studies aan de Universiteit van Amsterdam en voorzitter van de Academische Commissie van het Levisson Instituut. Zij sprak over *Joodse studie(s) in het antropoceen. Over de relevantie van joodse opleidingen in een tijd waarin de wereld met andere dingen bezig is.*

Haar lezing met PowerPointpresentatie zijn terug te vinden op de Levisson website:

<https://www.levisson.nl/fotos-videos/david-lilienthallezing/>.

Bibliotheek

Ook in het verslagjaar kreeg de bibliotheek regelmatig boeken aangeboden uit nalatenschappen en van mensen die hun huis aan het opruimen waren. Met zeer grote terughoudendheid worden boeken geaccepteerd, omdat de boeken binnen de bestaande collectie moeten passen en een goede aanvulling dienen te zijn. De bibliotheek is een gezamenlijke bibliotheek van het Levisson Instituut en de LJG Amsterdam en bevindt zich in het gebouw van LJG Amsterdam. De bibliotheek wordt beheerd door de directeur van het Levisson Instituut. De catalogus is te raadplegen op www.levissonbibliotheek.nl of www.ljgbibliotheek.nl

Communicatie

Website

De website is een belangrijk middel in de communicatie naar de buitenwereld. Deze wordt veel bekeken, met name de muziekbibliotheek. In het kader van de Sjaliach tsiboercursus wordt de muziekbibliotheek zeer regelmatig aangevuld. Wekelijks wordt de website bijgehouden, oa. door de plaatsing van de Sidra van de week. www.levisson.nl

Nieuwsbrief

In 2021 is één nieuwsbrief verschenen als aankondiging van de David Lilienthal-lezing op 31 oktober. De nieuwsbrief wordt per mail rondgestuurd. Aanmelden via contact@levisson.nl

Sidra van de Week

Wekelijks wordt een commentaar op de sidra van de week (parasjat hasjavoea) in het Nederlands per e-mail verstuurd aan belangstellenden. De coördinatie hiervan is in handen van Channa Kistemaker. De eindredactie doet Michel Waterman en Dick Hage zorgt voor de verzending per e-mail. Via de website van het Instituut kan men zich gratis abonneren.

Elke week is de nieuwe sidra op de homepage van de website te lezen. Alle oudere commentaren zijn terug te zien: www.levisson.nl/toralezingen/sidra-van-de-week/

Organisatie

Het bestuur, Management Team en alle commissies zijn in het verslagjaar begonnen de organisatie van het Instituut tegen het licht te houden. Na een eerdere herstructurering in 2012 is er behoefte aan een herziening van de organisatiestructuur. Ook inhoudelijk zal het studieprogramma worden geactualiseerd.

Bestuur

Het bestuur is in het verslagjaar zeven keer bij elkaar gekomen.

De tweede termijn van twee bestuursleden is in het najaar van 2020 beëindigd. De twee aftredende bestuursleden zijn als adviseur aangebleven, totdat zij in 2021 door nieuwe bestuursleden zijn vervangen.

Door een statutenwijziging in 2021 kunnen bestuursleden nu twee termijnen van 4 jaar in het bestuur zitting nemen. Voorheen waren dat twee termijnen van 3 jaar.

Management Team

Naast de dagelijkse gang van zaken hield het Management Team zich in de verslagperiode o.a. bezig met de rabbijnenopleiding en een nieuwe studiegids, de Sjaliach tsiboercursus, de herziening van de organisatiestructuur en de gang van zaken bij Rimón.

Het Management Team vergadert maandelijks. Het MT is vertegenwoordigd bij de vergaderingen van het bestuur, Academische Commissie en Commissie BeroepsVorming. Tevens houdt het

contact met het Nederlands Verbond voor Progressief Jodendom en de besturen van de aangesloten gemeenten.

De directeur houdt gewoonlijk drie dagen per week kantoor in de Levissonkamer in de LJG Amsterdam en is per e-mail bereikbaar via contact@levisson.nl

Academische Commissie

De Academische Commissie is in 2021 niet bijeengekomen. De voorzitter van de Academische Commissie en een enkel lid werden regelmatig geraadpleegd over de herziening van de organisatiestructuur, de rabbijnenopleiding en de herziening van de studiegids.

Commissie BeroepsVorming

De Commissie BeroepsVorming kende een woelig jaar. In het vorig jaarverslag is al het een en al hierover geschreven. In het huidige verslagjaar bleek dat de CBV in de organisatiestructuur van het Instituut anders ingedeeld moet worden. De leden van deze commissie zijn tevens begonnen met de herziening van het curriculum van het pastorale deel van de rabbijnenopleiding.

Uiteindelijk zijn twee leden van de commissie vertrokken en is besloten de vacatures pas op te vullen zodra de organisatiestructuur herzien is.

Vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersoon van het Levisson Instituut, Marion Alhadeff, heeft in het verslagjaar geen meldingen gehad.

Zij is onafhankelijk en legt geen verantwoording af. Het benoemen van een vertrouwenspersoon is een van de maatregelen ter bevordering van de integriteit van de organisatie.

Iedereen die bij het Levisson Instituut is betrokken of daarvan in dienst is kan een beroep doen op de vertrouwenspersoon. Meer informatie over de rol van de vertrouwenspersoon is te lezen op de website: www.levisson.nl/over-ons/vertrouwenspersoon/

Financiën

Donateurs

Het Levisson Instituut dankt de trouwe en nieuwe donateurs die in 2021 een gift hebben overgemaakt aan het Instituut. Het aantal donateurs dat zich voor een aantal jaren periodiek heeft vastgelegd, groeit gestaag. Wij zijn hun veel dank verschuldigd.

Dank is ook verschuldigd aan het Nederlands Verbond voor Progressief Jodendom, Stichting Collectieve Maror-gelden en Kiwi Stichting en de Paula Salomon Stichting.

Echter, wij blijven uw hulp nodig hebben. Wij hopen meer donateurs, stichtingen en fondsen te vinden die ons financieel willen bijstaan om dit opleidingscentrum van het Progressief Jodendom in Nederland te behouden en actief te laten blijven. Uw bijdrage is aftrekbaar als gift aan de ANBI Stichting Robert A. Levisson.

Legaat

In 2021 heeft het Instituut een nalatenschap ontvangen. Dat zal worden uitgekeerd een jaar na het overlijden van de partner van de overledene.

Toekomstbeleid

Plannen voor 2022

De plannen voor het jaar 2022 zijn een voortzetting van het huidige beleid:

- De herziening van de organisatiestructuur zal worden afgerond.
- De rabbijnenopleiding blijft prioriteit houden. Het curriculum wordt herzien.
- Een nieuwe studiegids voor de rabbijnenopleiding zal worden gepubliceerd.
- In 2022 wordt de voorzangers (sjaliach tsiboer) cursus voortgezet en afgerond.
- In het najaar zal de David Lilienthal-lezing worden georganiseerd, tegelijkertijd met de opening van het academisch jaar.
- Een terugkomdag voor de ba'alee tefilla zal worden georganiseerd.
- Een bijscholing voor de eerder opgeleide sjlichee tsiboer zal worden georganiseerd.
- De liberaal joodse gemeenten zal worden gevraagd naar hun mening over de toekomst van de rabbijn in het kader van de rabbijnenopleiding.

Beleid komende jaren

Het Levisson Instituut heeft in 2019 subsidie ontvangen uit de Amsterdamse Erfpachtgelden. Deze zijn bedoeld voor drie projecten die de komende jaren worden gerealiseerd: voor de rabbijnenopleiding, voor een voorzangers (sjaliach tsiboer) cursus en voor een ba'al tefilla cursus.

Samenstelling bestuur, leiding en commissies

Bestuur

Ella Wijnschenk-Oesterman, voorzitter

Prof. dr. Juliette Walma van der Molen, vice-voorzitter (adviseur tot 1 maart 2021)

Drs. Leopold I. Hertzberger, penningmeester

Mr. David Allick, secretaris (adviseur tot 15 mei 2021)

Drs. Helma Blankman, vice-voorzitter (vanaf 1 maart 2021)

Mr. Anita van Leeuwen, secretaris (vanaf 15 mei 2021)

Drs. Liane van Dantzig, lid met portefeuille Verbond

Management Team

Rabbin mr. Menno ten Brink, decaan

Rabbin Marianne van Praag, hoofd Programma Beroepsvorming

Drs. Francine Püttmann, directeur Algemene Zaken

Academische Commissie

Prof. dr. Irene Zwiép, voorzitter
Dr. Ortal-Paz Saar, lid
Rabbin Tamarah Benima, lid
Drs. Carolyn Levisson, lid
Mr. Ernst Numann, lid
Rabbin Awraham Soetendorp, lid
Rabbin mr. Menno ten Brink, decaan
Rabbin David Lilienthal, ere-decaan
Ella Wijnschenk-Oesterman, voorzitter bestuur

Subcommissie Toelating

Prof. dr. Irene Zwiép, voorzitter Academische Commissie
Drs. Carolyn Levisson, voorzitter Commissie BeroepsVorming (tot 2 november 2020)
Rabbin mr. Menno ten Brink, decaan

Commissie Beroepsvorming (CBV)

Jorien Tamse, voorzitter a.i. (tot 1 mei 2021)
Rabbin Marianne van Praag, hoofd Programma Beroepsvorming
Judith Goudsmit, lid (tot 1 mei 2021)
Ella Wijnschenk-Oesterman, toehoorder
Drs. Francine Püttmann, toehoorder

Vertrouwenspersoon

Marion Alhadeff

Webmaster

Francine Püttmann

Bibliothecaris

Francine Püttmann

Financieel jaarverslag 2021

De jaarstukken 2021 zijn op 23 maart 2022 vastgesteld door het bestuur en aansluitend door accountant Kuhlman. Hieronder volgt een samenvatting. De volledige jaarstukken kunnen worden opgevraagd via contact@levisson.nl

Balans per 31 december 2021

<i>Activa</i>		<i>Passiva</i>	
Effecten	€ 86.088	Stichtingsvermogen	€ 264.016
Vorderingen	€ 6.308	Bestemmingsreserve	€ 62.768
Liquide middelen	€ 383.569	Vooruit ontvangen subsidies en bijdragen	€ 143.108
		Belastingen	€ 415
		Overige schulden	€ 5.658
Totalen	€ 475.965		€ 475.965

De *bestemmingsreserve* bestaat uit vijf fondsen:

Studentenfonds	€ 23.958
Fonds seminars Israël	€ 15.000
Fonds wetenschappelijk onderzoek	€ 8.841
Opleidingenfonds	€ 14.969
Rimon	€ 0

Het Studentenfonds, een afscheidscadeau voor decaan David Lilienthal, is bedoeld om studenten, vanwege hun persoonlijke financiële situatie, een toelage te kunnen geven voor kosten die rechtstreeks met de studie verband houden. In 2021 is aan één student uitkeringen gedaan van totaal € 944.

Het Fonds seminars Israël is in 2005 ingesteld om studenten met regelmaat aan een seminar in Israël te laten deelnemen. Hiervan is in 2021 geen gebruik gemaakt.

Het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek beoogt studenten te ondersteunen die wetenschappelijk onderzoek verrichten. In 2016 is voor het laatst een beroep gedaan op dit fonds.

Het Opleidingenfonds bestaat uit niet-gebruikte delen van verschillende subsidies voor opleidingen die de Kiwi-Tielens Stichting in de loop der jaren Levisson heeft gegeven. Het bestuur heeft de reserve opengesteld voor alle opleidingen. Hiervan is in 2021 geen gebruik gemaakt.

Vanaf 2013 stond het Liberaal Joods Landelijk Onderwijs Centrum Rimon onder de hoede van Stichting Robert A. Levisson. De jaarlijkse bijdragen van alle gemeenten die bij het Verbond zijn aangesloten, werden aan de bestemmingsreserve Rimon toegevoegd. In 2021 is er geen bijdrage aan de gemeenten gevraagd, gezien de situatie rondom Rimon (zie hierboven). Besloten werd dat Levisson haar activiteiten m.b.t. Rimon zou staken en overdragen aan het Verbond. Daarom is het bedrag dat gereserveerd stond voor Rimon (€ 11.975) in 2021 overgemaakt naar het Verbond.

Staat van baten en lasten over 2021

<i>Baten</i>		<i>Lasten</i>	
Donateurs	€ 15.195	Personeelskosten	€ 28.451
Subsidies	€ 25.825	Docenten	€ 34.429
Collegegelden	€ 2.280	Kosten bestuur/MT/cies	€ 1.392
Sjaliach tsiboercursus	€ 1.425	Semicha	€ 565
Ba'al tefilla	€ 0	Rimon	€ 0
Koersresultaat effecten	€ 16.198	Bibliotheek	€ 0
Rentebaten	€ 0	Externe communicatie	€ 1.472
		Accountant/loonadministratie	€ 3.812
		Diversen en onvoorzien	€ 815
		Netto resultaat	./ € 10.013
Totalen	€ 60.923		€ 60.923

Wij zijn al onze donateurs en ondersteuners dankbaar. Ik kan hen niet allemaal noemen, maar graag vermeld ik het Verbond (NVPJ) en de individuele donateurs, die ruimhartig hebben ondersteund. Wij verwelkomen graag nieuwe donateurs die het Levisson Instituut gezond houden. Uw bijdrage is aftrekbaar als gift aan de ANBI Stichting Robert A. Levisson.

Leopold I. Hertzberger
penningmeester